

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะในการศึกษา

6.1 สรุป

จากการเคลื่อนไหวต่อต้านการทำรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 โดยกลุ่มที่หลากหลายรวมตัวกันจากจุดร่วมที่ไม่พอใจการเกิดรัฐประหาร นำไปสู่การก่อตั้งแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ต่อมาเปลี่ยนเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่มีรูปแบบองค์กรแบบเครือข่ายหลวมๆ จนมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบองค์กรในเชิงคุณภาพครั้งใหญ่มาเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แต่งตั้งแผ่นดินขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจและสถานการณ์การต่อสู้ โดยมีการกำหนดแนวทางนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ที่เป็นทางการ มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ในการต่อสู้ คือ การโค่นล้มระบอบอำมาตยาธิปไตย มีแกนนำทั้งนักการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) นักกิจกรรมทางสังคม ประชาชนผู้สนับสนุนนายกรัฐมนตรีนพ.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งแกนนำนั้นเริ่มจากที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติผ่านการต่อสู้ร่วมกับประชาชนเรื่อยมา และเมื่อเป็นนปช.แต่งตั้งแผ่นดิน แกนนำจึงมีการปรับบทบาทตามสถานการณ์การเคลื่อนไหว จนถึงช่วงประกาศชุมนุมใหญ่ในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 โดยมีข้อเรียกร้องเป็นเป้าหมายขององค์กรในระยะสั้นคือให้รัฐบาลยุบสภาคืนอำนาจให้กับประชาชน เลือกตั้งรัฐบาลขึ้นมาใหม่ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายระยะกลาง คือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และระยะยาวคือ การโค่นล้มระบอบอำมาตยาธิปไตยต่อไป

การเคลื่อนไหวใหญ่ภายใต้การนำของนปช.แต่งตั้งแผ่นดิน เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายในการเคลื่อนไหวที่มีความขัดแย้งกับฝ่ายรัฐบาลที่ถืออำนาจรัฐโดยตรง นปช.แต่งตั้งแผ่นดินจึงเคลื่อนไหวภายใต้สถานการณ์ที่ปัจจัยภายนอก กล่าวคือ รัฐบาลเริ่มปฏิบัติการด้วยการสร้างภาพการนิยมความรุนแรงเพื่อลดความชอบธรรมต่อฝ่ายผู้ชุมนุม และดำเนินการใช้กฎหมายเข้ามาควบคุมการชุมนุมโดยเริ่มจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และต่อมาก็มีมาตรการต่างๆโดยสั่งการให้หน่วยงานต่างๆ อาทิ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม เป็นต้น ทั้งยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดพิเศษทำหน้าที่เฉพาะในสถานการณ์การชุมนุม ได้แก่ ศอ.รศ. ต่อมาเปลี่ยนเป็น ศอ.ฉ. เพื่อให้อำนาจในการสั่งการและความสะดวกรวดเร็ว อีกด้านหนึ่งก็มีความพยายามในการสอดประสานกับฝ่ายต่อต้านผู้ชุมนุมที่เป็นประชาชน กลุ่ม องค์กรต่างๆ อาทิเช่น กลุ่มเสื้อหลากสี กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มนักวิชาการ ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม เป็นต้น

เพื่อลดความชอบธรรมของฝ่ายผู้ชุมนุมและดำรงไว้ซึ่งอำนาจของรัฐบาล จนนำไปสู่การใช้อำนาจในการเข้าสลายการชุมนุมได้เป็นผลสำเร็จในที่สุด

ฝ่ายองค์กรนปช.แดงทั้งแผ่นดินประกอบด้วยปัจจัยภายใน คือ แกนนํา แกนนําย่อย และผู้ร่วมชุมนุม แม้จะมีแนวทางนโยบาย เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นซึ่งเป็นลักษณะรูปแบบองค์กรทั้งด้านที่เป็นทางการ แต่เมื่อเข้าสู่การเคลื่อนไหวเพื่อให้บรรลุข้อเรียกร้องในสถานการณ์ปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลมีนโยบายที่รุนแรงกับฝ่ายผู้ชุมนุมเป็นปัจจัยส่วนประกอบ ทำให้มองเห็นว่า นปช.แดงทั้งแผ่นดินขาดการเตรียมการวางแผนเชิงยุทธวิธีที่เป็นระบบ มีลักษณะการกำหนดยุทธวิธีการเคลื่อนไหวจากแกนนำในลักษณะที่เฉพาะหน้าตามสถานการณ์เป็นหลัก และลักษณะความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการทั้งภายในหมู่แกนนำ แกนนําย่อย และผู้ร่วมชุมนุม ปรากฏจากยุทธวิธีที่มีลักษณะเป็นไปเองทั้งที่ไม่ละเมิดแนวทางนโยบายและส่วนที่เป็นปัญหากับการเคลื่อนไหวอย่างชัดเจน คือ ยุทธวิธีที่เป็นไปเองและละเมิดแนวทางนโยบาย ซึ่งแม้ว่านปช.จะสามารถระดมผู้คนออกมาเป็นจำนวนมากมาร่วมต่อสู้ และสับเปลี่ยนกำลังผู้คนจำนวนมากเพื่อตรึงพื้นที่ชุมนุมได้ตลอดระยะเวลาการชุมนุมก่อนเข้าสู่การปราบปราม ยังมีผู้สนับสนุนขบวนการ ได้แก่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร พรรคเพื่อไทย นักกิจกรรมทางสังคมและนักวิชาการส่วนหนึ่ง นักธุรกิจ เป็นต้น ให้การสนับสนุนและเคลื่อนไหวหนุนเสริมฝ่ายผู้ชุมนุม แต่ก็ไม่สามารถบรรลุข้อเรียกร้อง คือ การยุบสภา กลับต้องเผชิญกับการใช้กำลังเข้าปราบปรามทำให้มีผู้บาดเจ็บและชีวิตจำนวนมากจนถึงยุติการชุมนุมในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ในท้ายที่สุด

กล่าวได้ว่าลักษณะรูปแบบองค์กรของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดิน ที่เริ่มขึ้นจากการมีแนวทางนโยบายซึ่งแสดงถึงลักษณะรูปแบบที่เป็นทางการปรากฏออกสู่สาธารณชนในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2552 จนถึงก่อนการชุมนุมใหญ่ 12 มีนาคม รวมระยะเวลาประมาณ 8 เดือนในการพัฒนาองค์กรในด้านต่างๆ ทั้งการนำ การจัดการศึกษา การเคลื่อนไหวขยายแนวร่วมผ่านประเด็นความยุติธรรมและสองมาตรฐาน การด้านรัฐประหาร เป็นต้น ซึ่งเมื่อนปช.แดงทั้งแผ่นดินเป็นองค์กรนำในการต่อสู้ทางการเมืองจากการจัดชุมนุมใหญ่ โดยรวมระยะเวลาตลอดการชุมนุมทั้งสิ้น 69 วัน ทำให้มองเห็นรูปแบบองค์กรด้านที่ไม่เป็นทางการปรากฏขึ้นอย่างชัดเจน อันเป็นข้อจำกัดในการนำการต่อสู้ของขบวนการที่มีขนาดใหญ่ และมีเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมขนาดใหญ่ จนในที่สุดสิ้นสุดสภาพความเป็นองค์กรที่นำการเคลื่อนไหวของขบวนการลงอย่างเป็นทางการในวันที่ 10 พฤษภาคมที่ปรากฏว่ามีแกนนำส่วนหนึ่งยุติบทบาทแกนนำลง อันเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่เปิดช่องให้รัฐบาลตัดสินใจใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุม

6.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษา

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เน้นการศึกษาไปที่ลักษณะองค์กรของปช.แดงทั้งแผ่นดินเป็นหลัก แม้ว่าจะมีการอธิบายและให้ข้อสังเกตในมิติเชิงอุดมการณ์ แต่ไม่มีการศึกษาอย่างเจาะลึก-รอบด้าน และขาดการศึกษาการต่อสู้เชิงอุดมการณ์ของกลุ่มพลังต่างๆในสังคม อันจะช่วยให้เข้าใจปช.แดงทั้งแผ่นดินและขบวนการคนเสื้อแดงได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าจะมีงานวิจัยเพื่อศึกษาทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นนี้ในมิติเชิงอุดมการณ์ต่อไปในอนาคตอันใกล้ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจพัฒนาการทางการเมืองของไทยให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นไป